

МОТИВИ

към проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения

Причини, които налагат приемането на нормативния акт:

Осигуряването на здравословно хранене на организирани колективи деца в България е приоритет на националната хранителна политика. През 2018 г. след преглед на съществуващите научни доказателства, документи на Европейския орган по безопасност на храните, становища на водещи международни организации и др. бяха актуализирани физиологичните норми за хранене на населението в България, в това число и за рисковата група деца от 3- до 7-годишна възраст. Приетата Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението (обн., ДВ, бр. 11 от 2018 г.) замени Наредба № 23 от 2005 г. за физиологичните норми на хранене на населението. На всеки 10-15 години физиологичните норми за хранене на населението се коригират във връзка с данните за храненето от национални представителни проучвания на населението, опита (наш и чужд) от прилагане на подобни разпоредби, както и новите научни доказателства в областта на храненето и диететиката. Така актуализираните физиологични норми определят потребностите от енергия и хранителни вещества на отделните популационни групи от населението, които трябва да се осигурят чрез адекватно хранене за съответната възраст, пол и физическа активност. Новата наредба за физиологичните норми за хранене определя рамката, въз основа на която трябва да се променят действащите наредби за здравословно хранене на отделните възрастови групи, в това число и Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения.

Цели, които нормативният акт си поставя:

Целта на проекта на наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години в детски заведения е осигуряване на здравословно, адекватно и пълноценно хранене на децата в детски заведения чрез въвеждане на изискванията и референтните стойности за прием на хранителни вещества и енергия за децата от 3- до 7-годишна възраст, посочени в Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението.

Постигането на поставената цел за осигуряване на адекватно здравословно и балансирано хранене, съответстващо на физиологичните потребности на децата от

възрастовата група от 3 до 7 години, налага отразяване в наредбата на най-новите научни изследвания за ролята на хранителните вещества и новите препоръчителни стойности на хранителни вещества и енергия.

С изменението и допълнението на наредбата ще бъдат актуализирани:

- групите храни, които се използват за приготвянето на ястията;
- стойностите за прием на общ белтък, мазнини и въглехидрати, изразени като процент от среднодневните енергийни потребности;
- ежедневните количества за общ прием на храни и групи храни, съгласно промяната на продуктовия набор;
- терминологията на някои понятия, с цел уеднаквяване и избягване на грешно тълкуване, както и прецизиране на някои текстове с цел привеждане в съответствие с действащото европейско право.

При разписване на групите храни, които се използват при приготвяне на ястията на децата от 3 до 7 години (чл. 8, т. 6.) се добавя още една група храни, а именно добавени мазнини – растителни масла и/или млечно масло. Основните групи храни, използвани във всички препоръки за здравословно хранене, са шест, сред които е и групата на мазнините. В храненето на децата е необходимо ежедневно да присъстват и добавени мазнини, осигуряващи енергиен прием и прием на важни за здравето мастни киселини и мастноразтворими витамини, предвид на което мазнините се отделят в самостоятелна група, за да се подчертае тяхното значение за храненето.

Консумацията на мазнини в границите 25-35% от енергийната стойност на храната е представена в чл. 17. Промените в процента на приема на мазнините са обосновани от промените във физиологичните норми, заложи в новата Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението.

В чл. 18, ал. 1 и чл. 19, ал. 1 консумацията на захар и сол е променена отново с цел отразяване на промените, наложени с влизането в сила на Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението.

Актуализирани са ежедневните количества за общ прием на млечни продукти (чл. 11), съгласно промяната в продуктовия набор, представен в приложение № 3, което е свързано с повишаване на горната граница на интервала за прием на белтък от 15% на 20% от среднодневните енергийни потребности.

Актуализирани са ежедневните количества за общ прием на плодове и зеленчуци съгласно промяната на продуктовия набор, представен в приложение № 3, което е свързано с промяната на среднодневния енергиен прием и повишени потребности от

някои витамини и минерали, продиктуван от влизането в сила на Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението. Важно е включването в менюто според сезона предимно на пресни зеленчуци и пресни плодове – цели, нарязани, настъргани, като салата или напитка от пасирани плодове/ зеленчуци (смути), или прясно изцеден сок. За да се осигури оптимално количество витамини и минерали, в съответствие с промяната във физиологичните норми, в менюто се включват най-малко три вида пресни зеленчуци и най-малко три вида пресни плодове седмично.

Промените в чл. 15, ал. 1 относно количествата на консумация на бобовите храни (боб, леща, нахут) целят осигуряване на съответствие с препоръките за здравословно хранене и промяната в продуктовия набор, съгласно Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението

Към продуктите, подходящи за храненето на деца, са добавени нектари без добавена захар и изкуствени подсладители, предвид тяхната приложимост, като продукт несъдържащ захар, което е отразено в чл. 16, във връзка с промяната в продуктовия набор по отношение количеството на захар в съответствие с Наредба № 1 от 2018 г. за физиологичните норми на хранене на населението.

Въведено е изискване за предлагане само на конфитюри с „екстра качество” и на „мармалади от плодове“, както е упоменато в Наредбата за изискванията към плодovите конфитюри, желета, мармалади, желе-мармалади и подсладено пюре от кестени, приета с Постановление № 45 на Министерския съвет от 2003 г. (обн., ДВ, бр. 19 от 2003 г.). В тази връзка в чл. 10 се включва изискването предлаганите конфитюри да са с плодово съдържание, съответстващо на „екстра качество“, тъй като само продукти с това качество са подходящи за включване в храненето на децата. Също така за тази възрастова група са подходящи и „мармалади от плодове“, които според наредбата са смес от вода, захари, пулпи/или пюре, получени от плодове, доведени до необходимата степен на сгъстяване (желиране).

С цел да не се допусне грешно тълкуване на различни понятия за кулинарната обработка на плодовете (чл. 10 и чл. 16), се използват понятията консервирани и стерилизирани плодове. Консервиране е общ термин, който включва: замразяване, стерилизиране, пастьоризиране, ферментация, сушене, пушене. Стерилизираните плодове и замразените плодове са видове консервирани плодове.

Отново с цел недопускане на грешно тълкуване се прецизира терминологията за две понятия, а именно „петдневно четирикратно хранене (без вечеря)“ и „целодневно седмично хранене“, които се използват за означаване на двата режима на хранене за

децата от 3- до 7-годишна възраст. Така понятието „петдневно четирикратно хранене (без вечеря)“ и използваното в действащата наредба понятие „четирикратен режим на хранене (без вечеря)“ имат един и същи смисъл, но се използва различна терминология, което може да обърка прилагащите нормативния акт, които да решат че това са два различни вида хранене. Същото се отнася и за понятията „целодневно седмично хранене“ и използваното в действащата наредба „целодневно хранене“, които също имат един смисъл, но са означени с различни термини.

Текстовете в чл. 12 са прецизирани във връзка с влизане в сила на Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите (обн., ОВ, L 304, 22.11.2011 г.), където са посочени определения за продукти с ниско съдържание на мазнини, както и във връзка с привеждането в съответствие с изискванията за намалено съдържание на сол в съответствие с Регламент (ЕО) № 1924/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20.12.2006 г. относно хранителни и здравни претенции за храните (обн., специално българско издание: глава 15, том 18).

По отношение на стандартите за търговия с яйца в чл. 14, текстът е прецизиран в съответствие с Регламент (ЕО) № 589/2008 на Комисията от 23.06.2008 г. за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета относно стандартите за търговия с яйца (обн., ОВ, L 163, 24.06.2008 г.).

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

По отношение на финансовите и други средства за прилагането на нормативния акт от бизнес операторите и от другите заинтересовани лица и институции следва да се отбележи, че се разширява обхватът на наредбата, в това число и кръгът на задължените субекти. Наредбата ще се прилага и в случаите, когато организираното хранене се извършва чрез доставка на храна от кухня-майка или чрез кетъринг услуга.

Чрез актуализираните продуктови набори се променя количеството на някои от предлаганите храни при двете възрастови подгрупи деца на 3-4 и 5-7 години, но това не променя съществено цената на един храноден в сравнение с цената на един храноден по продуктовете набори по сега действащата наредба. Направените изчисления на цената на един храноден за децата на 3-4 и 5-7 години по сега действащата наредба и по проекта за изменение и допълнение на наредбата не показва съществена разлика. За извършване на оценка на финансовите средства, необходими за един храноден са използвани данни

от средни цени за страната на продукти/групи храни, публикувани за 2017 г. от Националния статистически институт.

Очаквани резултати:

Предложените изменения и допълнения в наредбата ще осигурят възможност за постигане на здравословно и адекватно хранене, съответстващо на физиологичните потребности на децата от 3- до 7-годишна възраст в организираните колективи на територията на детските заведения и кетъринг услуги за деца от посочената възрастова група. Внедряването на практика на актуализирания продуктов набор, разделящ децата от тази възрастова група на две подгрупи (на 3-4 и 5-7 години) ще способства за създаване на здравословни навици за хранене при децата, което ще бъде основа за изграждане на здравословен модел на хранене през детството. Среднодневният енергиен прием от предлаганата храна е съобразен със съвременните становища за среднодневните енергийни потребности при децата от 3 до 7 години, което ще допринесе за задържане, а дори и намаляване, честотата на свръхтеглото и затлъстяването при децата. В дългосрочен план оптимизирането на хранителния статус чрез поддържане на здравословно тегло е предпоставка за намален риск или липса на неблагоприятни физически, психически и социални неблагоприятности при тези деца вследствие на усложненията на наднорменото тегло и наличието на хранителни дефицити. Осигуряването на разнообразно и балансирано здравословно хранене и подходящ хранителен модел и навици при децата ще създаде условия за дългосрочно добро здраве и намаляване на риска от хронични незаразни заболявания в по-късни етапи от живота им. По този начин се осигуряват условия за постигане на приоритетите на Националната здравна стратегия.

Анализ на съответствието с правото на Европейския съюз:

След извършен анализ за съответствие с европейското право се установи, че обществените отношения, предмет на проекта за тази наредба, не са регламентирани в европейското законодателство. Уредбата на обществените отношения, предмет на проекта на наредба, е въпрос на национално решение и е от компетентността на отделните държави-членки. Това произтича от разпоредбата на чл. 168, пар. 7 от Договора за функциониране на Европейския съюз, която предвижда изключителна компетентност на държавите-членки по определяне на здравната им политика.